

”Capture the fracture”

En kampanje for å redusere osteoporotiske brudd

Anette Hylene Ranhoff, professor og overlege i geriatri

UNIVERSITETET I BERGEN

CAPTURE THE FRACTURE

A GLOBAL CAMPAIGN TO BREAK THE FRAGILITY FRACTURE CYCLE

Hvorfor?

Fordi der er alt for mange
osteoporotiske brudd i
Norge – **og mange kunne
vært unngått**

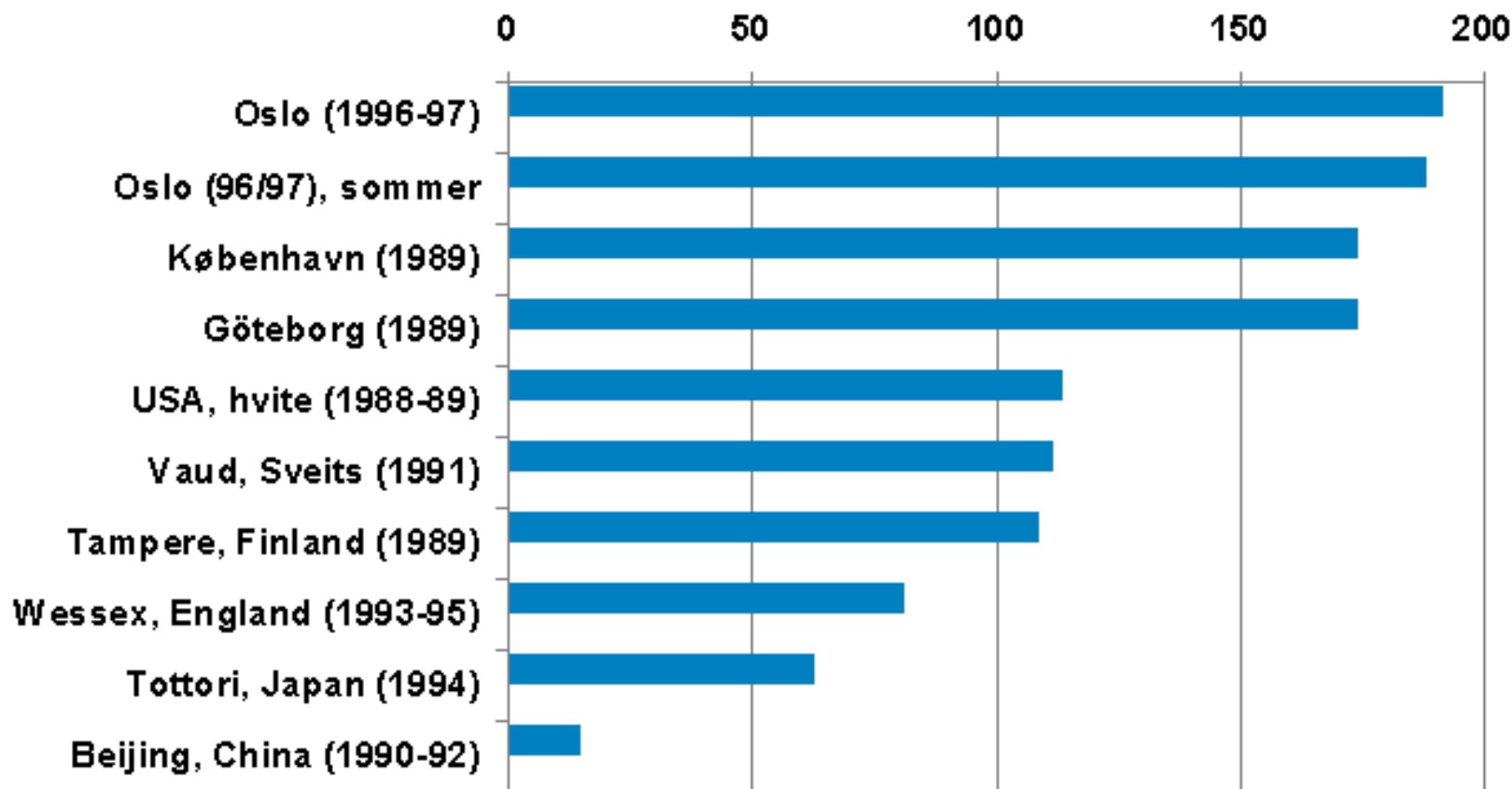
Osteoporose - brudd

Osteoporotiske brudd

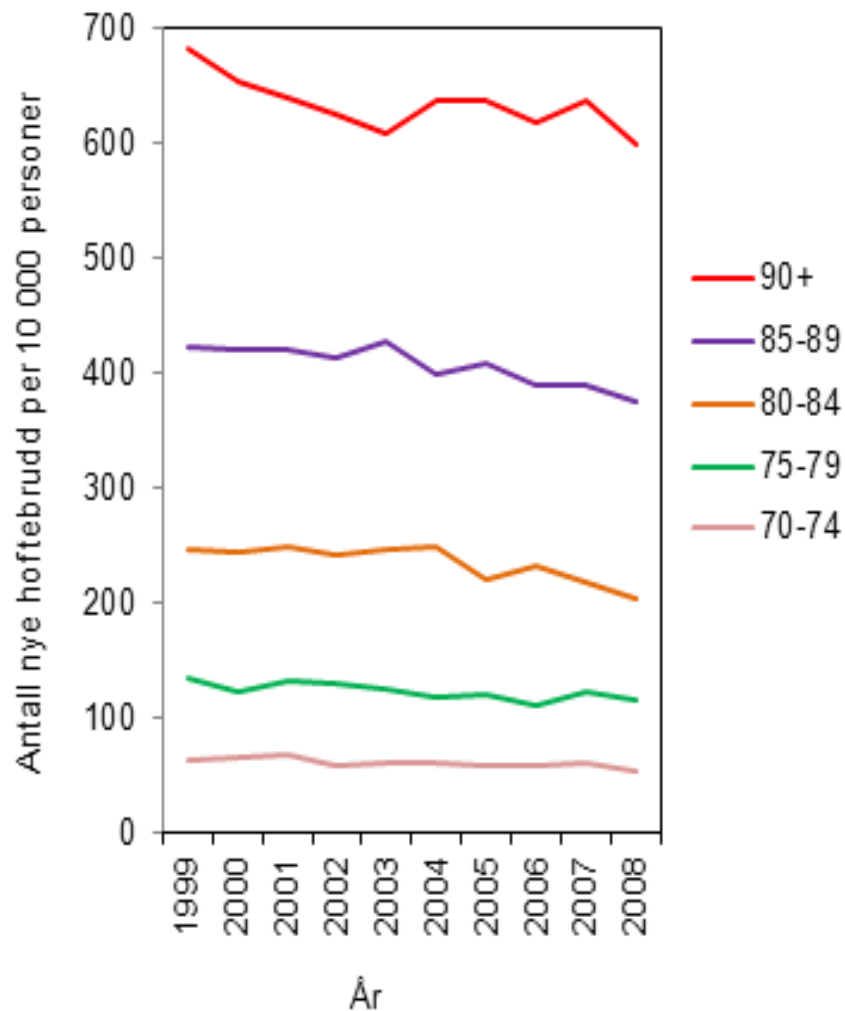
- Årlig brykker cirka 9000 voksne nordmenn hoften og 15 000 håndleddet.
- Et stort antall f r også sammenfallsbrudd i ryggvirvlene.
- Kvinner og menn i Oslo er på verdenstoppen i brudd.
- Beinskjørhet (osteoporose) er en medvirkende faktor ved de fleste brudd hos eldre.

Demografi hoftebrudd

Lofthus 2001

Forekomst av nye hoftebrudd hos kvinner

Ingen reduksjon i hoftebrudd nummer to!!

Omsland TK, et al, Bone. 2013

Ten-year risk of second hip fracture. A NOREPOS study.

1998-2008 Alle hoftebrudd i Norge (hoftebruddregisterert)

DET VAR REDUKSJON I HOFTEBRUDD GENERELT, MEN INGEN REDUKSJON I FOREKOMST AV DET ANDRE HOFTEBRUDDET.

KONKLUSJON:

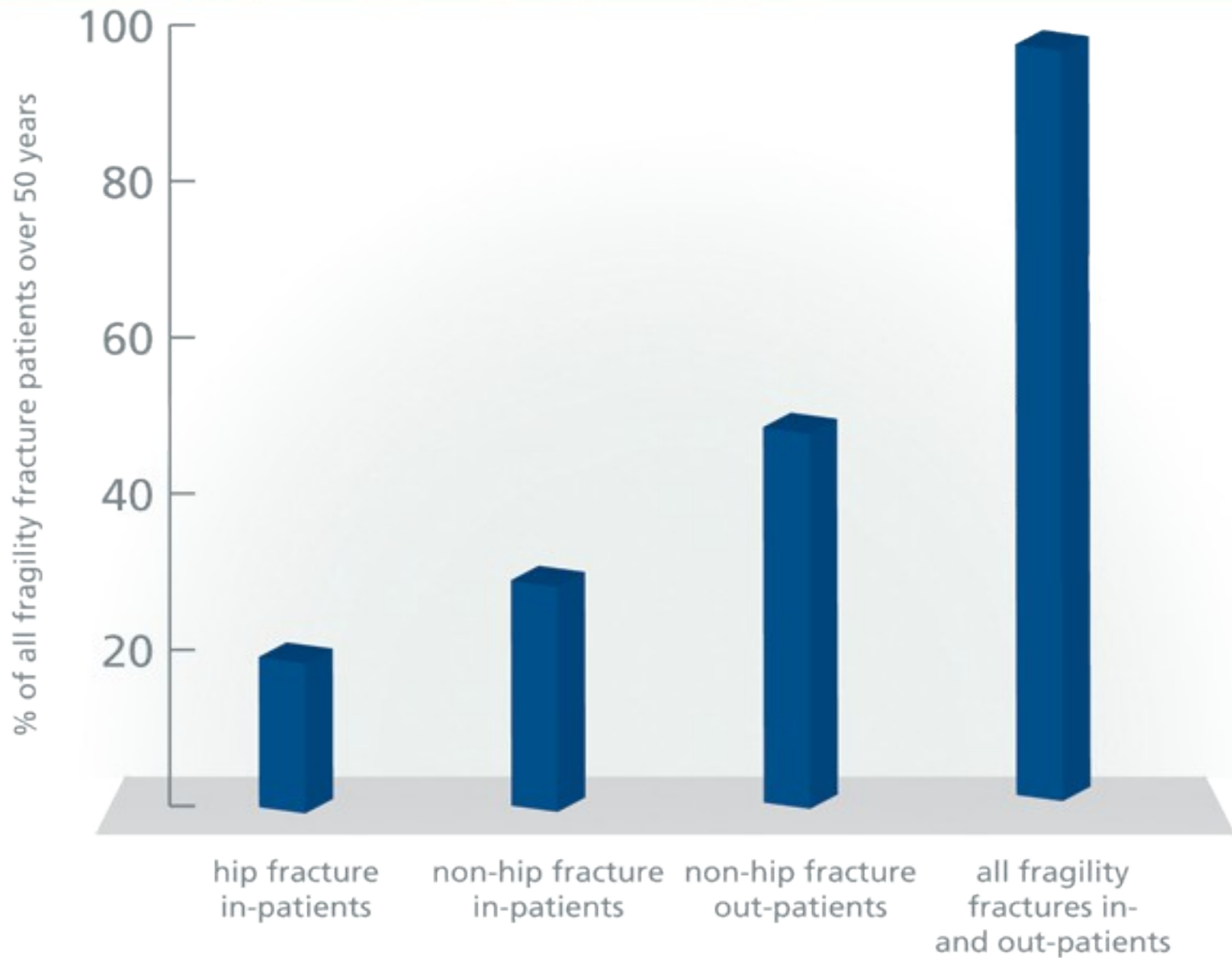
Bruddforebyggende strategier har et stort potensial hos både kvinner og menn som får sitt første hoftebrudd – på grunn av høy risiko for å få et nytt brudd.

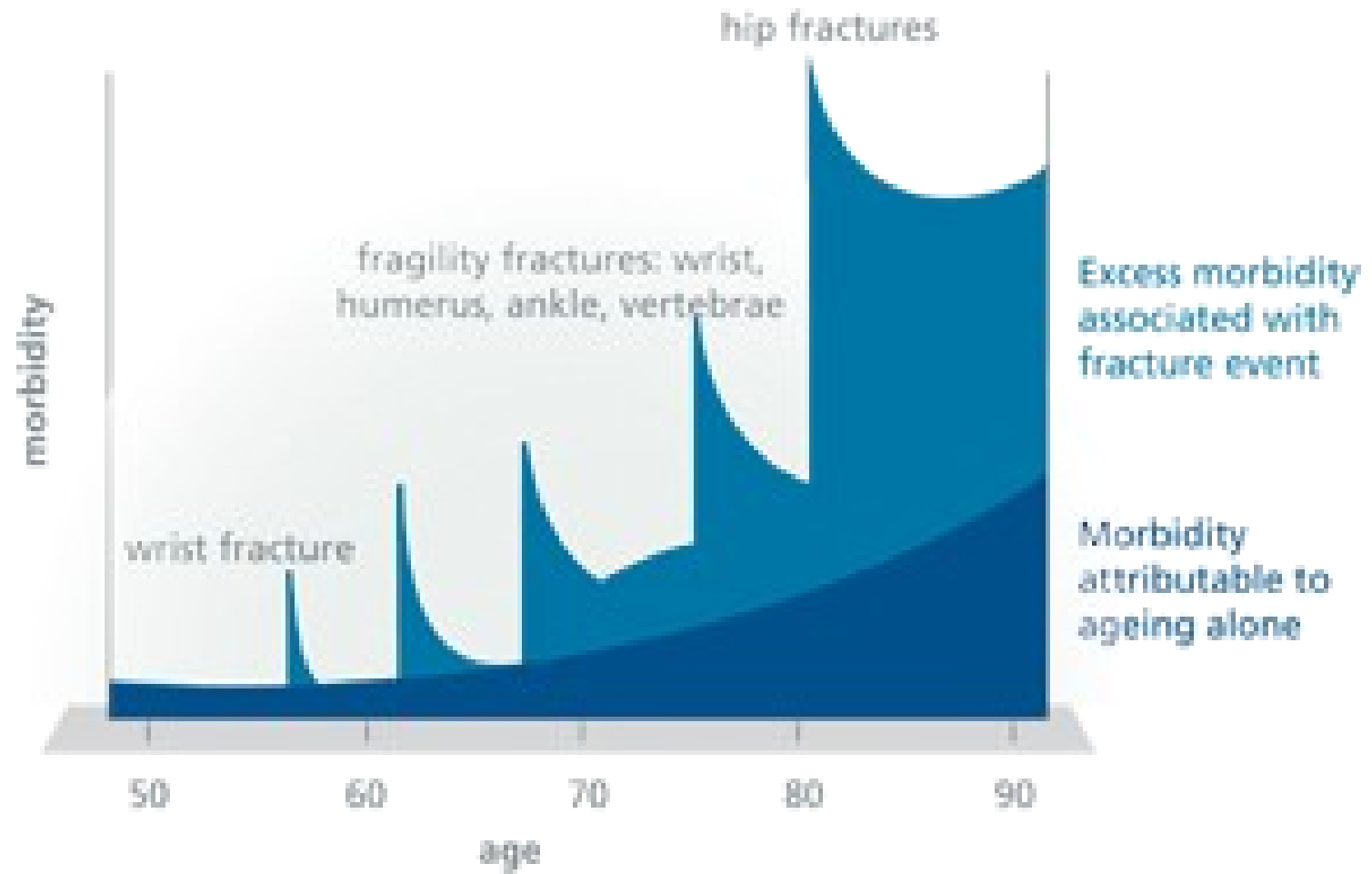

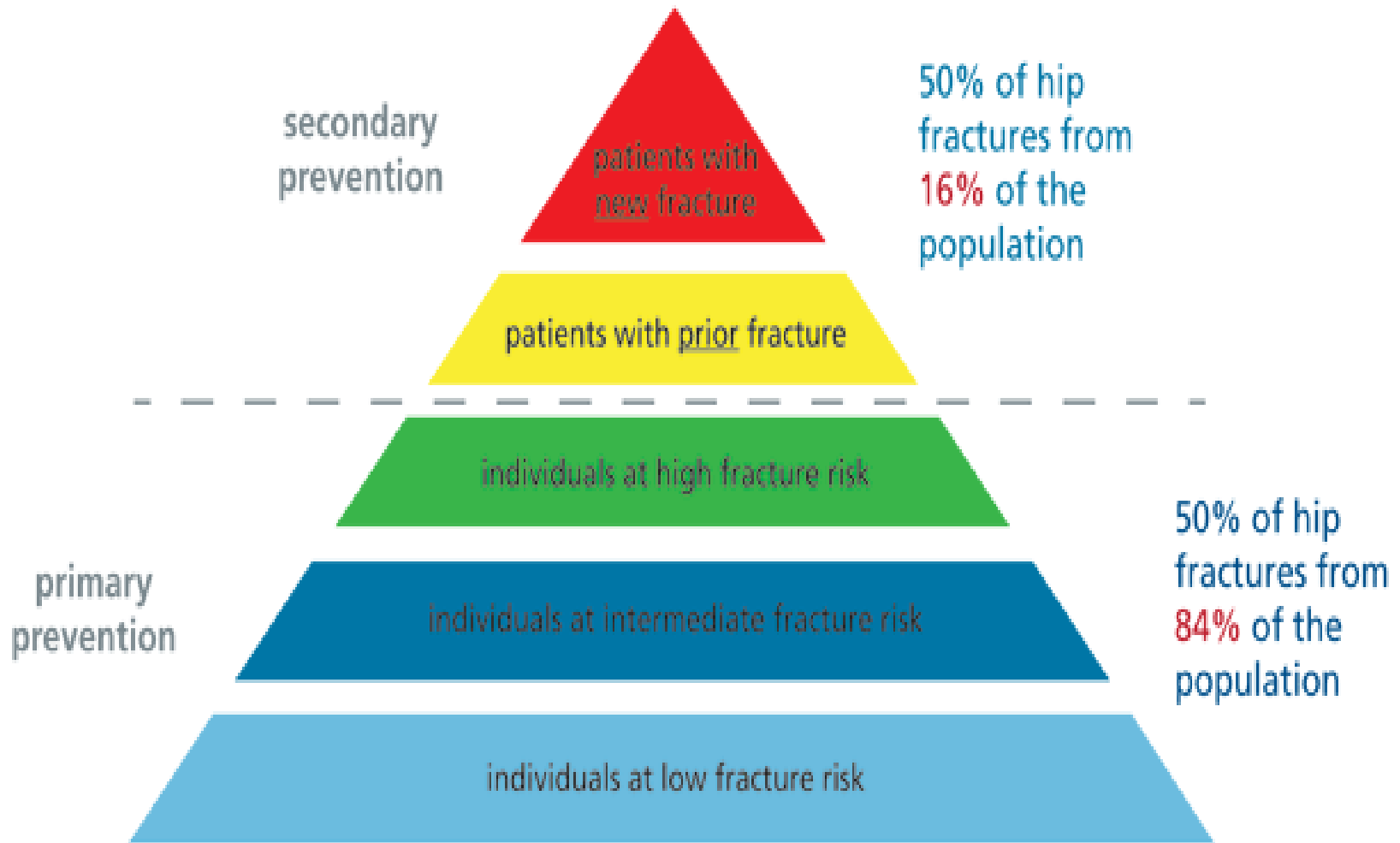
Data fra Sverige:

- Risiko for osteoporotisk brudd etter 50 års alder
  - Hoftebrudd: 23% for kvinner og 11% for menn.
  - Kompresjonsbrudd i rygg: 15 % for kvinner og 8% for menn.
  - Alle osteoporotiske brudd: 46% for kvinner og 22% for menn (4).
- Årlige kostnader: SEK 8.5 milliarder.
- Liggedager i sykehus: Like mange for hoftebrudd som for hjerteinfarkt
- Hoftebrudd forårsaker like mange dødsfall som brystkreft (18).

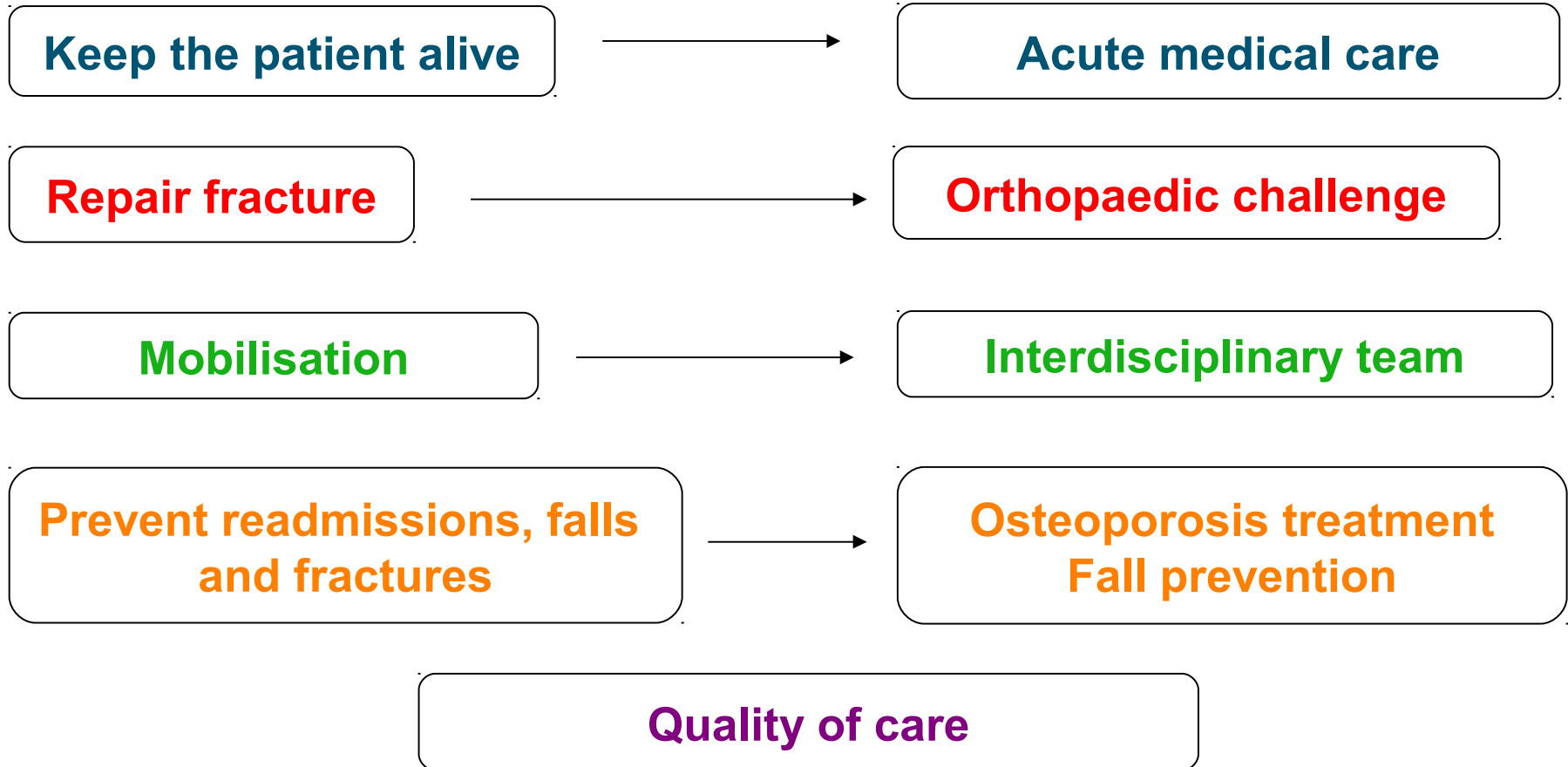

Hvordan?

Old hip fracture patients

Hva er årsaken til brudd hos eldre ?

- Fall (som regel)
- Knokkel som brekker

- Balanse
- Muskelstyrke
- Syn
- Sykdom (slag, andre nevrologiske, infeksjoner, anemi)
- Tendens til lavt blodtrykk når man reiser seg opp (ortostatisme)
- **Legemidler (som senker blodtrykket, sedativer)**
- Alkohol

TVERRFAGLIG UTREDNING

Skal gi svar på:

- Har pasienten osteoporose?
- Har pasienten hatt osteoporotiske brudd?
- Hvilke risikofaktorer (særlig modifiserbare) har pasienten?
- Er det grunnlag for behandling med legemidler?

- **Redusere eller fjerne risikofaktorer dersom dette er mulig** (steroider, ev andre legemidler, alkohol, røyk, inaktivitet, ernæringssvikt).
- **Sette i verk tiltak mot fall**, jmfr fallutredning.
- **Vurdere hoftebeskyttere** (blåresept refusjon på §5.14)

- **MEDIKAMENTELL BEHANDLING MOT OSTEOPOROSE**

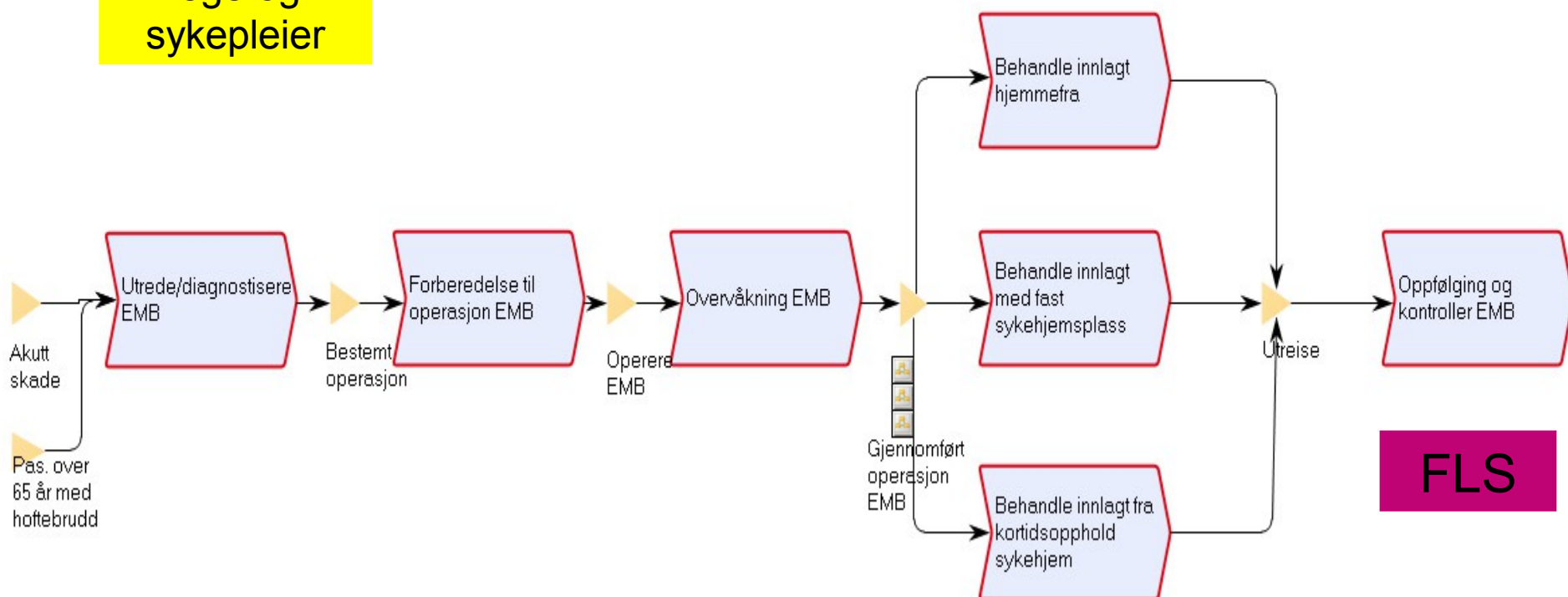
Hvem skal ha legemidler?

- Calcium og Vitamin D **til alle**
  - Calcigran Forte
  - Nycoplus Calcigran
  - Weifa-kalk med D-vitamin
- Bisfosfonater **til mange**
  - Ikke til de sykeste og skrøpeligste
  - Må prioriteres lavt der det er behov for mange legemidler
  - 75+ år med brudd: Ikke nødv med DXA
- Zoledronsyre, denosumab og andre ?

Mottak av
lege og
sykepleier

Kategorisering av
pasienten

Sjekkliste for
behandlingslinje

- På legevakten
- På kirurgisk poliklinikk
- Under sykehusoppholdet
- Hos fastlegen
- **”Fracture liaison service”**

”FLS” – Etter bruddet poliklinikk

- Poliklinisk kontroll innen 3 mnd etter bruddet
- Sykepleiedrevet, men med lege tilgjengelig (geriater, ortoped, osteoporoseekspert)
- Fysioterapeut

- Kontroll og status
- Osteoporose – utredning (DXA) og behandling
  - Medikamenter
  - Livsstil
- Fallutredning – tiltak
- Overføring til fastlege

